

Beogradske Novine

Broj 3.

BEOGRAD, četvrtak 6. januara 1916.

GODIŠTE II.

UREDNIŠTVO i UPRAVA: BEOGRAD, ČUBRINA ULICA 3., TISKARA: ULICA VUKA KARADŽIĆA br. 26.

RATNI IZVJEŠTAJI.

Izveštaj austro-ugarskog generalnog stožera.

Velika bitka na besarabijskoj granici.

K. B. Beč, 4. januara.

Rusko bojište:

Velika bitka na besarabijskoj granici, gdje Rusi još uvijek svim snagama nastoje, da probiju pozicije austro-ugarskih četa, traje još vazda. Na 4. januara vodila se je ponovno žestoka borba oko Toporoucza, kao i prijašnjih dana. Tu je došlo do krvavog i dugotrajnog boja na nož, osobito pako kod lovačke kuće istočno od Raranceze, u kojem se je boju ponovno besmrtnom slavom ovjencala junačka pješачka pukovinja Varaždinača br. 16.

Isto su odbijeni svi napadi ruski sjeveroistočno od Okna i kod mosne brane Usciecko. I kod Buczacza je nastojao neprijatelj svim silama, da prodre u naše položaje. Gubici su ruski neizmjerni. U prostoru od 10 kilometara, leži pred našim položajima više od 2.300 ruskih lješina. Pojedini ruski bataljuni, koji su pošli na juriš su stanjem oo 1.000 momaka, vratili su se iz boja — po izvještaju zarobljenika — sa 130 ljudi natrag. Zarobljenih je bilo 800.

Rusko bojište:

K. B. Beč, 5. januara.

Vojska u istočnoj Galiciji na granici Bukovine borila se i juče pobjedonosno na svim tačkama. Na besarabijskom je frontu neprijatelj odmah po podne napadao žestokom artiljerijskom vatrom. Napad je pješadije bio ponovno upravljen protivu naših položaja kod Toporoucza na samoj državnoj granici, istočno od Raranceze. Napadač je uspio, da mjestimice ugje sa svojih prvih osam redova protivu naših linija. Njegove kolone slomile su se sa velikim gubitcima o naše prepreke, a na više mjesta i mnogo ranije. Hrvatski i južno-ugarski pukovi takmiče se svojom upornom izdržljivošću pod najtežim okolnostima. I napadi Rusa protivu

mostovnih šanaca kod Uscieczke i u predjelu kod Jazlovice bili su iste sudbine. — Dalje sjeverno nije bilo nikakvih važnih dogagjaja.

Talijansko bojište:

Pošto se moglo bolje viditi bila je juče po podne na cijelom primorskom frontu življa artiljerijska paljba.

U predjelu je Krna, a naročito kod Oslavija, paljba dolazila do velike žestine. Odbijen je nov napad na Dolje i napad ručnim bombama na naše položaje sjeverno od Monta San Michele. Naši uvijatičari bacili su bombe na vojničke zgrade u Alu i Strigna.

Jugoistočno bojište:

Nikakvih promjena.

Zamjenik glavnara generalnog stožera: podmaršal pl. Höfer.

Nadvojvoda Fridrik o kranjskim strjelcima.

K. B. Beč, 4. januara,

Vrhovni je zapovjednik vojske maršal nadvojvoda Fridrik uputio podpredsjedniku carevinskoga vijeća dr. Pogačniku svojeručno pismo, u kome mu izjavljuje blagodarnost, što je patriotske osjećaje svoga naroda umio mudro da iskoristi ustanovljenjen dobrovoljnih kranjskih strjelaca. To je primjerno djelo domoljublja i vrlo značajna potpora naše vojske. Kao vidni znak svoga priznanja postavlja podpredsjednika za pukovskog zapovjednika dobrovoljnih slovenskih strjelaca šestog reda.

Dva službena demantija.

K. B. Beč, 5. januara.

Javlja se iz ratnog stana štampe: Inostrane novine donošaju brzogav navodno iz Londona, prema kojem je na 26. decembra prošle godine jedna talijanska torpednjača potopila u Jadranskom moru austro-ugarski brod krcat oružjem, dok su dvije talijanske torpednjače jednu austro-ugarsku podmornicu zarobile.

Obe ove vijesti su potpuno izmišljene.

K. B. Beč, 5. januara.

Ruski službeni izvještaj javlja na 1. januara: Sjeverno od kolodvora od Olyke (30 km. istočno od Lucka) prodrli smo dalje napred, pa smo dobijeno zemljište ušančili.

Ova se vijest odnosi na slijedeću činjenicu: Na 29. decembra pr. godine u 2 sata i 30 minuta ujutro prešli su ruski odjeli u navalu između ceste i željezničke pruge Klewon i željezničke stanice Olika, ali su svagdje odbijeni. Inače se u ovom području poslije tog vremena vode samo neznatni izvidnički bojevi.

Ovo jasno pokazuje, kako pošteno Rusi fabrikuju svoja izvješća.

Diplomatski porazi entente.

Ovaj se rat odlikuje, i time, što se on ne odlučuje samo vojnim uspjesima, nego su u istoj mjeri odlučujuće i diplomatske pobjede. Na ovom se području pokazuje Austro-Ugarska i Njemačka daleko snažnija od svojih protivnika. Dok ovi svoje poraze kod zelenog stola nastoje izravnati brutalnošću svojih ludih čina, pravedna stvar centralnih vlasti jednako je pobjedonosna u diplomatskim odajama, kao i na bojištu. Jer njihova stvar nije samo prava i pravedna, nego razbor i cilj najbolji su pomagači barjacima Austro-Ugarske i Njemačke. Ove velesile vode rat za svoju političku i ekonomsku slobodu i ostalih naroda na moru i kopnu za sva vremena. Zato su se njima pridružile sve vlasti, koje su ugrožene od ruske i engleske osvajalačke manije. Iz ovog se razloga neda ni Grčka nabrkatati u rat protiv Austro-Ugarske i Njemačke, pa ako se ona još nije otvoreno izjavila ni za koju stranu, niko ne će veselije pozdraviti oslobogjenje Soluna, nego onaj narod, komu taj grad pripada.

Dakle tri politička poraza! Ponajprije je uslijed bezobraznih zatjeva Engleske i Rusije bila prinuđena Turska, da se lati oružja. Onda nijesu mogli diplomati entente spriječiti, da se Bugarska izazvana slijepoćom Srbije nije ipak odlučila oružanom rukom zaposjesti ugrabljenu Makedoniju. Na koncu se je iznevjerila Grčka, makar je protiv nje učinjen najžešći pritisak i nije htjela da bude na Balkanu angjeo čuvar za poražene engleske i francuske čete. Poraz za porazom! Naravno se mora upamtiti, da se diplomati entente bore za lošu stvar, a povrh toga za stvar, koju je do dana današnjega i na bojnim poljanama pratila nedaća.

Ali nezgode na daju se smiriti ententi. Pošto su ova gospoda već uvidila, da sami svojom vlastitom snagom ne mogu nadja-

čati centralne vlasti i njihove saveznike, traže oni saradnike, pa ma gdje bilo. Sada je red na Rumunjskoj. Ova bi država po mišljenju entente morala spasiti svojom hrabrom vojskom njihovu izgublenu stvar. U Bukareštu su diplomati entente već od prvog dana rata na poslu, pa nijesu štedili ni lijepih riječi, a ni novaca, da dogju do svog cilja. Lijepe su riječi nudili vladi, kojoj su obećavali sva moguća područja Austro-Ugarske, a novac je tekao u džepove stanovnih političara i novina, koje se od vremena zaista i trude, da strovale svoju zemlju u rat i nesreću. Na sreću Rumunjske njezin je kralj, kao i ministar predsjednik umni političari, koji se ne dađu navesti na tanak led, kao ni grčki kralj Konstantin i njegova vlada. Oni znadu posve sigurno, tko je neprijatelj Rumunjske i na čijoj strani leže interesi zemlje. Rusija, kada bi nadjačala Austro-Ugarsku bez grižnje bi savjesti preko lješina rumunjskih stupala u Carigrad. Rumunjska je već god. 1877. osjetila rusku zahvalnost, pa se gospodin Bratianu čuva ponovno je upoznati. Njegov je položaj zaista težak. Bezdušna agitacija entente odmah od prvog dana rata, razdražila je zemlju, pa je i zadnje dane Take Janescu nastojao sa svojim drugovima srušiti u komori vladu.

Da podupiru ovu političku ofenzivu nalijeću ruske mase na austro-ugarsku frontu u istočnoj Galiciji i granici Besarabije. Vojnički uspjeh tako rekbi pod prozorima Rumunjske, zaista bi mnogo pomogo rusofilskim agitatorima ove zemlje. Ali nesreća i ovaj puta prati vjerno ententu. Uzalud žrtvuju Rusi na Prutu i Strypu hiljade i hiljade svojih vojnika i uzalud nastoji Take Janescu srušiti ministra predsjednika Bratianu. Rumunjska ostaje neutralna! Ententa će i opet izgubiti jednu političku i vojničku bitku.

Ruska ofenziva.

Tečajem su čitavog mjeseca decembra stizali iz Rumunjske vijesti o skupljanju znatnih ruskih vojski u istočnoj Galiciji i Besarabiji, da navale ovdje na desno krilo austro-ugarske i njemačke vojske, koja je zauzela položaje od Rige, pa sve do rumunjske granice. Rusi su od vjeka volili ponajviše Bukovinu, jer su se vazda nadali, da će njihovi vojni uspjesi politički djelovati na susjednu Rumuniju. Napadno je, da je ova ruska ofenziva započela skoro na isti dan, kad je započelo zasjedanje rumunjskog parlamenta. Navale ruskih vojski na austro-ugarske položaje započeli su isto vrijeme sa napadajima rusofila u Bukareštu protiv neutralističke politike rumunjske vlade. Ova je suvislost tako jasna, da je ni sam Take Janescu ne može poreći.

Obratimo sad našu pažnju vojnim dogadjajima. Po ovom je ruska ofenziva započela na 23. decembra, pa je na 29. decembra dostigla svoj vrhunac u bojevima sjeverno od Pruta i istočno od Strype. Rusi su i opet pokušali sa svojom starom metodom navale u masama, pa su mjestimice navaljivali na austro-ugarske položaje u deset do četrnaest redova. Ovi su položaji ali izvanredno utvrgjeni i — što je

najvažnije — branjeni od četa, kojih junaštvo uništava i najjaču silu. Navale su Rusa dovršene prema očekivanju: sa užasnim gubicima.

Čini se, ba su se Rusi na 30. i 31. decembra odmarali, da uzmožu na 1. januara tim jače navaliti na položaje austro-ugarskih četa. Izvještaj carsko i kraljevskog generalnog stožera javlja žestoke borbe na čitavom desnom krilu, dakle kod vojski nadvojvode Josipa Ferdinanda, Böhm-Ermoli i Pflanzer-Baltin. Na čitavoj ovoj liniji ostadoše austro-ugarske čete kao pobjednici i bacije ruske kolone natrag.

Na 3. januara nasrnuše ruski valovi sa novom snagom na položaje austro-ugarskih i njemačkih četa. Na mnogim je mjestima došlo do krvavih bojeva na nož, ponajviše uzmaoše Rusi pred pušćanom vatrom austro-ugarske pješadije. Vidi se po brojevima gubitaka, koje je na 4. januara objelodanio austro-ugarski generalni stožer, koliko je velik bio poraz Rusa.

Moskovska je tvrdoglavost poznata, i pošto se čini, da su Rusi opet prikupili nešto vojske, može se očekivati, da će ovi bojevi dulje potrajati. Ipak nema sumnje, da će obzirom na premoć austro-ugarskih vojski svi se ti bojevi i opet završiti porazom Rusa.

Dogadjaji na ostalim bojištima.

Na talijanskom bojištu nema već dugo ovčih akcija. U obojnim posljednjim bitkama na Soči izdao je temeljito Talijana dah, pa će potrajati dulje vremena, dok se oni i opet retabiliraju. Svo njihovo djelovanje se sastoji u bombardovanju s teškom artilerijom.

Jedna je ali vijest u izvještaju austro-ugarskog generalnog stožera osobito važna i značajna: na koruskoj je granici prešla austro-ugarska pješadija u navalu i bacila Talijane iz njihovih položaja. Do sada još nije pošlo za rukom Talijanima, da osvoje natrag izgubljene položaje.

Na balkanskom bojištu traju progoni na svim tačkama poražene crnogorske vojske. Austro-ugarske se čete sve više približavaju Jadranskom moru, gdje su megjutim Talijani i Valoni i Draču iskrcali svoje čete. Može se dakle očekivati, da će doskora na arbanskom zemljištu doći do berbi izmegju austro-ugarski i talijanskih četa.

Oko Soluna.

U Solunu se sprema peti čin od sporazumnih sila inscenirane balkanske tragi-komedije. Sada je i Petar Karagjorgjević došao u Solun, ipak Grčka ne će biti osobito zbog toga obradovana. Kralj je Konstantin i odbio posjetu bivšeg kralja Srbije.

Megjutim raste u Grčkoj uzbudjenost sve više zbog zadnjeg nasilja ententnih vlasti u Solunu. Skoro će se po svoj prilici ispostaviti, da je najtežja politička i diplomatska grješka Engleza i Francuza bila do sada ipak, kad su uhapsili u Solunu konzule saveza centralnih vlasti.

Talijanska akcija u Albaniji.

Grčka na oprezi.

Kako javlja talijanski list „Corriere della Sera“ u jednom brzozjavu iz Atene, konstatuju grčki listovi, poslije negodovanja koje su pokazali u prvom mah, da je izmegju Italije i Grčke postignut potpun sporazum u pogledu talijanske akcije u Albaniji. Prema novome listu „Gazette d' Athènes“ Italija je dala krajnje prijateljske izjave o obimu svoje

operacije u okolini Valone, i tražila je od Grčke izvesne olakšice, za koje je Grčka dala svoj pristanak, ali, razumje se, tražeći i od Italije izvesne ustupke. Prijateljski predgovori i sada se još vode. U svakom slučaju je nesumnjivo, da je Grčka osigurala za sebe priznanje njenih prava.

Ali na suprot tome javlja „Corriere“, da posljednji korak Grčke kod talijanske vlade, u političkim krugovima u Rimu nije učinio dobar utisak. Narodni poslanik Federzoni uputio je pitanje ministru spoljnih poslova, dali on ne smatra za korisno, da dade jasna objašnjenja o obećajima, koja je učinila talijanska vlada Grčkoj, povodom predstojeće talijanske akcije u Albaniji. „Idea Nazionale“ izražava čugjenje što je Italija toliko spustila, da daje objašnjenja Grčkoj o svojim ratnim operacijama, i napada tim povodom Grčku zbog njenog držanja prema Srbiji. „Tribuna“ konstatuje, da su za sada odnosi izmegju Italije i Grčke potpuno normalni, i nada se da se ništa neće desiti, što bi ove odnose moglo poremetiti. Prema „Tribuni“ pak Skuludis nije imao svečan čas, kada je uputio svoje zahtjeve Italiji. Čuvanje strategijskih pozicija u Albaniji ne tangira Grčku niukoliko, i isključivo je talijansko pitanje.

Rat sa Italijom.

Razgovor sa vogjom Senusa El Barouniem.

Naročiti je dopisnik „Pester Lloyd“ dr. Mark Krieger imao prilike u Sarajevu da razgovara sa tripolitanskim senatorom Sulejman ef. el Barouni-em. U tripolitanskom ratu bio je Sulejman ef. el Barouni komandant dobrovoljaca, koji se borili protiv Italije. Kada je izbio ovaj rat, otpulovao je on iz Carigrada u Tripolis, gdje je bio jedan od glavnih propogatora svetoga rata.

Sulejman el Barouni do je dopisniku „Pester Lloyd“ na arapskem jeziku, ova zanimljiva i vrlo značajna saopštenja:

„Kao vulkan izbili je u Tripolisu sultanova parola o obavi svetoga rata. Arapi su se digli odmah na oružje i stupili oduševljeno u borbi protiv Talijana. Odmah još u početku napali su Talijani na Velikoj Sirti i zadali im težak udarac. Talijani su pretrpili ogromne gubitke u novcu, municiji i oružju. Tri mjeseca je doznije voga valika borba na Dada mes-u. Talijani su pobjegli u Tanis, gdje su ih Francuzi razoružali. Na sjeveru su se zemlje povukli Talijani odmah zatim sasvim pored obala, gdje danas imaju u svome posjedu jedino još varoš Tripolis sa najbližom okolinom. Zemlja je potpuno očišćena od neprijatelja. Oko pristaništa se vodi borba. Talijani za sada brane varoš jedino još sa svojih brodova. U prvi mah su nedostajali Arapima oružje i municija, ali sada to imaju u dovoljnoj količini. Mašinske puške i sve moderno oružje zadobili su kao ratni plijen u borbi sa Talijanima.

„Za evropski rat je najživlje interesovanje. Svi su tačno izvješteni o pravom stanju stvari. U Tripolisu se žljivo očekuje povratak turske vlasti, i u dnevnim molitvama obraćamo se Bogu sa molbom da pobijedi centralne sile i Turska. Za vrijeme su rata Talijani vršili strašna nedjela prema urođenicima. Prije rata Talijani su pokušali, da pred biju narod za sebe, a kad im to nije pošlo za rukom, oni su odmah pošto je rat

Kada se pogleda u nazad, mora se naročito istaći, da je ovo društvo uspostavilo saobraćaj u prvi mah u takvim krajevima, gdje je trgovina bila vrlo slabo razvijena, i gdje su ljudi, tako reći, živjeli sasvim odvojeno od svijeta.

I blagodareći svjesnoj enérgiji osnivaoca ovog društva, koje je osnovano sa tako neznatnim sredstvima, društvo danas igra vrlo znatnu ulogu u trgovačkom i putničkom saobraćaju.

U koliko je ovo društvo uspjelo najbolje pokazuje slijedeći brojevi:

Društvo raspolaže danas sa preko 140 brodova sa 64.700 i HP. Za prijevoz trgovačke robe u saobraćaju je 858 šlepova, koji mogu da nose 476.692 tone.

Ne računajući usluge, koje je društvo učinilo vojnoj upravi za prijenos četa, putnički brodovi ovoga društva u toku 1914. godine, a u roku od 74.627 sati prevalili su 1,140.698 km; a ukupno prevezli 2,225.652 lica.

Trgovinski promet, koji je ovo društvo učinilo, nije bio ni u koliko manji. Društveni brodovi su u posljednjoj godini, za vrijeme od 146.849 sati prevalili 1,117.997 km., a šlepovi ukupno 3,300.691 km. Prevezeno je 17,602.780 q. robe.

Ali ne samo u polju brodarstva, nego i u drugim granama narodne ekonomije učinilo je Dunavsko Parobrodsko Društvo vrlo velike usluge.

Pored svoje radionice, koja se nalazi u Korneuburg-u (Donja Austrija), ima Društvo u Pešti veliku radionicu brodova, koja je najveće poduzeće te vrste na kontinentu, i u kojoj je stalno zaposleno 1500 radenika

brdskog potoka. Jedan adjutant dolazi poprekim putem prema nama, sa saopštenjem zapovjedniku: Srbi su napustili svoju prvu odbranbenu liniju, a zagraženo je i njihovo desno krilo kod Bukovića.

Udari kopita naših konja odjekuju na drvenom mostu. Mi prolazimo popreko kroz selo, koje se skoro gubi u mnoštvu svojih voćnjaka. Kuće su čiste i lijepe, a u sred jedne poljane diže se nova školska zgrada. Na krovu jednog čardaka poregjala su se djeca, a žene su zauzete branjem voća. Lijevo, pri ulazu u šumu, odmaraju se eskadron husara, konjanici su sjahala, a konji se odmaraju u poludrijemežu. Artilerija, koja je vrlo brzo napredovala, otvara vatru u našoj neposrednoj blizini. Srpska artilerija odgovara u velikom razmaku vremena. Puščana vatra postaje sve jača, borba se vodi svud unaokolo, kada mi pred kolodvorom kod Kopljara sjahasmo. Jedan je sat po podne, nebo je vedro, a vazduh topal. U voćnjacima leže mjestimično ranjenici. Bolničar se nagao nad ukrućenim tjelom. Oko 300 metara udaljeno od nas penju se strijelci na visove. Kada su se popeli na vrh grebena, bacaju se na pod i počinju da kopaju zemlju. To se dešava tako brzo, da se već poslije nekoliko trenutaka čuje prvi pucanj puške. Rezerva brigade, jedan bataljun i jedan odijel mašinskih pušaka, čekaju pred zgradom kolodvora. Svi redovi su mirni, izgleda da su ljudi umorni. Od zauzeća Beograda nije bilo nikako odmora, stalno napredovanje i borbe. Većina puši ravnodušno, i ne obraćajući pažnju na to što se puščana vatra čuje sve jače. Jedan mladi vojnik šćućurio se u travi i piše jednu poštansku kartu. U kompaniji ima oko 25 odlikovanih vojnika, koji su prošli kroz sve borbe, a nijesu nikako ni ranjeni niti su болоvali. Drugi su se iz bolnice vratili svojoj regimenti. Ovi

U moderno uređenim majdanima kameno g u g l j a, koji pripadaju istome društvu, a koji se nalaze u Pécskoj okolini, zaposleno je stalno 3—4.000 radnika.

Zatim društvo ima i željeznicu Mohács—Pécs.

Na kraju moramo još spomenuti i mnogobrojne lokalne radionice, koje društvo ima u svim većim mjestima pored Dunava i njegovih pritoka.

Opšta korist ovoga društva naročito se danas primjećuje, kada društvo toliko pomaže međunarodnom i putničkom i trgovačkom saobraćaju na vodi.

Nar. privrjeda.

Američka izvozna trgovina.

Američka je izvozna trgovina dostigla prošle godine mjeseca novembra rekord. Toga je mjeseca trgovinski obrt bio 500 milijona dolara, od koje svote na izvoz otpada 381 milijon. 1915. je godine izvezla Amerika više robe za 1364 milijona dolara.

Japanski izvoz u 1915. godini.

„Times“-u brzojavljaju iz Tokia:

Japanski izvoz u 1915. godini premašava uvoz za preko 20 milijona funti. Japanska vlada je osim toga još za preko deset milijona funti prodala oružja i municije, u toku 1915. godine.

Rgjava žetva u Rusiji.

Iz Stockholma brzojavljaju: Ovogodišnja sibirski žetva ispasti će vrlo rgjavo. Samo je u guberniji Tomsk podbacila žetva za 35% od prošlogodišnje žetve. Pošto je i ovogodišnja

veterani, kažu nam časnici, elita su, potpora i primjer za regrute, koji dolaze iz kasarne.

Iza nas rasprskavaju se šrapneli iznad sela, nekoliko kuća gore, i gusti dim diže se u oblake. Mi vidimo u dolini masu Nijemaca kako izlaze iz šume, i kako zauzimaju visove prema Bukoviću. Teška srpska artilerija upravlja vatru protiv njih.

U pola tri javlja se telefonom, da su Njemci zauzeli Arangjelovac, i da su odbacili lijevo srpsko krilo u pravcu prema Topoli. Dok časnici proučavaju karte, izvode pred zapovjednika jednog zarobljenog srpskog vojnika. Imao je oko 22 godine, njegovo mrko lice imalo je pravilne crte, crnih brkova, a u ustima mu je još stajala ugašena cigareta. Na nogama su mu bili pocijepani opanci, a njegova uniforma se ukrutila od blata. Zapovjednik ga ispituje na srpskom jeziku, zarobljenik odgovara jednosložnim riječima, i po njemu se vidi, da je potpuno iznuren. Sa njegove puške skida se zapor, i jedan podčasnik pruža zarobljeniku komad hljeba, koje ovaj prihvata sa halapljivošću. Zatim leže na gomilu suvog lišća i odmah zaspi. U tri sata uzjahasmo naše konje. da bi se popeli na jednu uzvišicu s desne strane. Jedan odred poljskih telegrafista radi živo na uspostavljanju pokvarene brzobavne veze. Plotunska vatra srpskih vojnika postaje sve jača. Mi prolazimo pored šančeva, koje su još ovoga jutra držali Srbi. Leševi poginulih su već uklo-njeni. Po neredu, u kome su se šančevi nalazili vidi se, da su Srbi pobjegli. Sa vrha brijega možemo posmatrati dalji razvoj borbe. S desne strane od nas leži Arangjelovac, a pravo pred nama gusta šuma, koja zaklanja odstupnicu srpskoj vojsci. U jednom dijelu šume nalaze se još Srbi, i jasno se čuje puščana borba; izgleda da je jedan kraj šume i zapaljen. Oko pet kilometara južno vidi se već Topola, na čijem se najvišem

žetva sijena bila vrlo rgjava, poklan je najveći dio goveda. Finski listovi jadikuju, što je uvoz žita iz Rusije gotovo potpuno obustavljen, tako da se u jednom velikom dijelu Finske osjeća oskudica na hljebu.

Talijani izdaju novčanice.

Emisijone su banke ovlašćene, da izdadu nove novčanice u vrijednosti 200 milijona lira, u korist državne kase, „za više državne ciljeve!“

Gubici na burzi u Londonu.

Prema izvještaju roterdamskog „Bankers Magazin“-a iznose gubici na londonskoj burzi u mjesecu novembru 1915. godine 1200 milijona maraka, a u toku cijele 1915. godine izgubljeno je na londonskoj burzi 4 milijarde.

Engleski prihodi i izdaci.

Redovni prihodi engleske državne kase u posljednjoj nedjelji prošle godine bili su 3,945.000 funti sterlinga, prema 2,569.000 funti sterlinga prihoda u 1914. godini za isto vrijeme. Redovni izdaci pak iznosili su 22,679.000 prema 16,772.000 za isto vrijeme u 1914. godini.

Upis ruskoga zajma.

Prema jednom izvještaju „Berlinske Tidende“ iz Kopenhagena do sada je upisano novog ruskog zajma svega 945 milijona rubalja. Od toga su upisali privatni novčani zavodi 600, državni novčani zavodi 250 i štedionica 95 milijona rubalja.

Slijedeći broj našega lista izaći će u nedjelju 9. januara 1916 god.

vrhu nalazi crkva. Dalje prema istoku, nalazi se druga jedna divizija u borbi.

Sjenke postaju duže, podiže se hladan vjetar, koji sa sobom diže u visinu popadalo zimsko lišće. Borba postaje sve slabija u koliko se sunce približava zalasku. Selo, koje su Srbi zapalili, baca najfantastičnije reflekske, sve do susjednih uzvišica. Bilo je oko pet sati po podne, kada je srpska artilerija, koja je dotle ćutala, opet otvorila svoju vatru. Drugi topovi odgovaraju, mužari podižu svoj moćni glas, još samo nekoliko pucnja. Posljednji pucanj je već odjeknuo... Noć se približuje.

Pola šest... pod zaštitom izvidnica večeraju čete. Čim je obustavljena vatra, dovedene su pokretne kuhinje, čiji je opojni miris sve obrađovao. Na mjestu, gdje su još prije nekoliko trenutaka zviždali kuršumi, jedu vojnici svoj gulaš, svjesni da su ispunili svoju dužnost. A zatim poliježu vojnici sa jedinom željom, da im bude moguće što duže da spavaju. Oni posmatraju mirno čitave redove nosiljka, koji prolaze dolinom. Svaki pomišlja da sutra i na njega može doći red. Sada živi, utolio je glad i može da spava. Časnici jedu zajedno sa svojim vojnicima, svaki dan ih sve više približava svojim podčinjnim i spaja sve čvršće vezu izmegju časnika i vojnika. Dalje tamo prema jugu iznenada se podiže u zrak jedna raketa. To je znak, koje Srbi daju za skupljanje.

Sunce je već zašlo. Počinju se već nazirati prve zvijezde.

I Srbi, sa druge strane crne šume, takogjer već vide na nebu zvijezde. Oni su izbrojali svoje mrtve, i sklonili na stranu svoje još vruće puške. Sutra, hladnoga srca, vez nade na pomoć, nastaviti će oni svoje odstupanje, korak po korak, napuštajući i braneći svoju domovinu.

Habsburška monarhija i Balkan.

O— Beograd, 5. januara.

Nije naša namjera, da ovdje pretresamo kakvo političko pitanje. Ne, mi hoćemo danas samo da ukažemo na jednu važnu činjenicu, koja ne samo da se ne može poreći, nego jasnije govori i od rezonovanja najpovratljivijih i najvještijih političara.

Političko je tutorstvo sila četvornog sporazuma na Balkanu, naročito Francuske i Rusije, probudilo u cijelome svijetu mišljenje, kao da su pomenuti narodi zaista stekli upliv i u kulturnom razviću balkanskih država. Baš s obzirom na dugogodišnje intenzivno djelovanje na Balkanu sadanjih sporazumnih sila, nužno je, da se popravi pogrešno mišljenje, koje je još danas svuda rašireno, da cijelokupan duševni život balkanskih naroda treba pripisati francuskom, engleskom i ruskom uplivu. Što se ruskoga upliva tiče nećemo da gubimo ni vremena ni riječi. Svaki, koji bar upola poznaje odnose na Balkanu, mogao bi mnogo šta zanimljivog da priča, o sveštenicima, ljekarima, i uopšte školovanim ljudima, koje je Rusija snabdela diplomama i poslala na Balkan svojoj balkanskoj braći.

Megjutim je historijska činjenica — koja se ne može ućutkati i poreći — da su svi veliki ljudi, koji su se pojavili u bugjenju balkanskih naroda, dobili svoj duševni život

u susjednoj monarhiji, i svi izvori duhovnog i kulturnog razvića Balkanca nalaze u Habsburškoj monarhiji. U kulturnim centrima habsburške monarhije nalazimo mi cvijet literarne mladeži balkanskih naroda, prilikom prvih tragova duhovnog njihovog života. U Beču je izišao prvi grčki list 1793. godine, a 1811. godine izišao je prvi grčki časopis. U Beču je živio prvi pjesnik grčke slobode Rhigas Velestino, i sa čvrstim pouzdanjem na Najviši prijesto Habsburgovaca, odlučio se da radi za duhovni život svoga naroda Dositije Obradović, osnivaoca srpskog književnog jezika. Godine 1790. nalazimo mi takogjer u Beču na studijama, došnjeg osnivaoca rumunjskog školstva G. Lazara, a u bečkom Theresianum-u dobili su još nedavno svoje vaspitanje najznačajniji sinovi Rumunije, Grčke i Turske. Univerzitate u Habsburškoj monarhiji posjećivala je inteligencija Srbije, Bugarske i Crne Gore, i samo siromašni djaci, kojima je država dala potporu, morali su da studiraju u Francuskoj, Engleskoj i Rusiji.

Austrijski je rad na polju istraživanja i naobrazbe dao vrlo mnogo za naučno spoznanje balkanskih država, naročito u fizičkom, historijskom i jezičnom pogledu, poglavito u Bugarskoj, koja nije bila toliko izložena kao Srbija ruskoj politici dra-

ženja. Mi se nećemo više upuštati u detalje — dovoljno će biti, da obratimo pažnju na činjenicu, da su univerziteti, tehničke i više trgovačke škole monarhije bile one ustanove, koje su rukovodile do posljednjeg trenutka kulturnim radom na Balkanu, i da su svi oni Balkanci, koji su bili željni nauke i naobrazbe, samo iz Habsburške monarhije crpli sve svoje znanje.

Pred ovom velikom i nepobitnom činjenicom — da, a mi smo zaboravili spomenuti i veliko djelo carsko i kraljevskog vojno-geografskog instituta, koji je u Beču izradio generalštabnu kartu balkanskog poluostrva, 1876.-79. u 33 lista — padaju već i sama sva protivna tvrgjenja, i pokazuje se put, gdje leži budućnost.

Prvo carsko - kraljevsko Dunavsko Parobrodsko Društvo.

Već je pedeset i osam godina, od 1830. godine, kada je Dunavsko Parobrodsko Društvo pustilo u saobraćaj svoj prvi brod. Društvo je osnovano sa kapitalom od 100.000 forinti, sa zadatkom, da vrši putnički i trgovački saobraćaj na Dunavu.

Ovo poduzeće, koje je osnovano sa najskromnijim sredstvima, postalo je u toku vremena vrlo moćan saobraćajni faktor.

Podlistak.

Švicarski časnik o našoj vojsci u Srbiji.

Sa pravom je s naše strane predbacivano francuskoj štampi u Švicarskoj, da se je u svom kurzu protiv centralnih vlasti mnogo dalje dala zavesti od same pariske štampe. Tim se više ugodno dvjima čitati u „Journal de Geneve“ izvještaji švicarskog kapetana Valliere-a, Švicara francuske narodnosti. Ovi su izvještaji puni simpatija za našu vojsku, pa su izišli pod skupnim imenom „Sur le front autrichien.“ Naravno, da su ovi izvještaji pobudili u Francuskoj veliku pažnju, jer su Francuzi ipak jednoč doznali istinu o vojsci habsburške Monarhije, pa još od čovjeka, kojemu su morali vjerovati.

Donašamo dio izvještaja, što ih je kapetan Valliere objelodanio o svom posjetu kod vojske generala Kövessa u Srbiji.

Ujutru, u pola sedam, očekivali su nas kod izlaza iz sela dva dragonera, koji su držali dva osedlana konja. Njima je naregjeno da mene i moga švajcarskog kolegu odvedu komandantu... brigade. Sada je put slobodan, kolone sa trenom ne idu preko Markovca. Jedna pješaka kompanija, poregjana u rojnu prugu (Schwarmlinie) pored ruba od šume, pune puške. Mi smo skoro napustili drum, i stigli smo po uzanom seoskom putu do brigade.

Zapovjednik pukovnije M., dočeka nas je vrlo ljubazno, raširenih ruku, i predstavio nas svojim časnicima. On je provizorno sada na čelu brigade, i zastupa generalmajora H., koji je opet otišao da zastupi zapovjednika, koji je ranjen kod Beograda.

Mi smo na južnom kraju sela Stojnića, na jednoj prirodnoj uzvisini, koja je okružena

visokom palisadom. Srpski položaji nalaze se na drugoj strani, duž brežuljka Orasoko, na kome su sami vinogradi; zapadno su kuće sela Orašac, istočno selo Kopljari. Slobodnim okom mogu se viditi šančevi, koje su Srbi prekonoc iskopali. Da bi se ovi šančevi osvojili mora se bez ikakve zaštite preći jedan barovit predjel. Dalje u pozadini vidi se Bukulja (720 metara) i klanac preko koga vodi put za Valjevo. Izmegju oba ova uzvišenja, u udolini, nalazi se mjesto Arangjelovac.

Vrijeme je vrlo lijepo, i sunce baca svoje zrake čisto smješeći se. Jedna brdska baterija, sasvim u našoj blizini, brani jedan prelazak, dok u isto vrijeme, nekoliko nevidljivih baterija iza nas, preko naših glava upravljaju svoju vatru protiv neprijateljskih položaja. Izvidnice se s vremena na vrijeme upuštaju u kraću puščanu vatru.

Zapovjednik dogledom pregleda zemljište, dok mu i isto vrijeme časnik iz generalštaba čita zapovjest za cijelu diviziju. Kao prvi je cilj brigadi označeno selo Kopljari. S lijeve strane napreduje drumom prema Topoli jedna konjanička brigada, a s desne strane maršuje jedna njemačka divizija na Arangjelovac. Telefonom je javljeno, da je nagjena veza izmegju oba krila. Devet je sati. Napad može početi.

Jedna je baterija brdskih mužara od 10 santimetara stupila u akciju. Srpska je pješadija vazda pucala plotunom (Salven), što uvijek proizvodi zvuk, kao da se cijepa platno. Sa naše desne strane, upliče njemačka teška artilerija svoj glas u vatru naših brdskih mužara. Tri, četiri, šest eksplozivnih granata djeluju u isti mah na okuci kod Prevelke, preko sela Orašac, u daljini od 3 kilometra. Zemlja se skuplja u ogromne mase, i kada se izgubi u visini crni dim, čuje se podmuklo odjekivanje u dolini.

Sada se vide bojne izvidnice u dubokoj dolini pred nama, koja se još maločas bila sasvim prazna i pusta. Mi pratimo njene pokrete kao u kinematografu. Vogja ide u priličnom rastojanju napred, šest ljudi ga slijede, jedan za drugim, duž jedne živice. Oni se približuju grebenu od zemlje, koji se nalazi pored jedne seoske kućice, čiji se odžak smireno puši. Vogja je legao potbuške na pod, i gleda napred, zatim daje znak i ostalima, da ga slijede. Sedam ljudi se još za jedan trenutak pokazuju, njine siluete se jasno vide, zatim se izgube u dolji. Nekoliko minuta prolaze tako, čuje se puščana vatra, a zatim opet vidimo izvidnicu kako ide napred, ali izgleda nam, kao da je jedan manje.

Ali naša pažnja se opet sada okreće na druge dogagjaje. Brigada je sada razvijena sa jednim bataljonom kao rezervom. Mir je. Topovi su obuztavili svoju akciju. Na cijeloj se fronti vide streljački rojevi kako napreduju. Sa desne strane prikrivaju nam seoske kuće juriš njemačkih pukova, do trenutka kada se gusti njemački redovi pojave pred Orašcem.

Mašina je na taj način stavljena u pokret... i brigadni zapovjednik može svoj zakasnjeni zajutrak da nadoknadi, pozivajući i nas da uživamo s njim, dokle ga telefonom izvještavaju o napredovanju njegovih bataljona. Dva njemačka pješaka, dugačka a mršava, do grla blatna, ali korektna kao na vježbalištu, javljaju: izvidnice vežu... regimente susjedne divizije. Veza je dakle dobro uspostavljena.

U 10 sati dovodu ottonansi konje, časnik iz štaba odjašu preko polja u pravcu Kopljara. Jedna grupa artilerije mijenja svoj položaj. Kola ratnoga trena približuju se jednom strmom putu. Mi prolazimo pored poljske bolnice, a mazge, natovarene sanducima, na kojima je utisnut znak crvenoga krsta, sa lakoćom prelaze preko jednog

zblo, počeli sa strahovitim nedjelima. Objava je svetog rata prihvaćena zato sa velikim oduševljenjem, i sveti rat uzima svakog dana sve širih razmjera. U povoljno završenje svetoga rata kod nas u Egiptu i u Sudanu niko i ne sumnja. Zato treba očekivati u ovim krajevima i opšti pokret protiv Engleza*.

B. Sarajevo, 2. januara.

Poslije je dvodnevnog boravka jučer otputovao iz Sarajeva vojvoda senuškog pokreta u Tripolisu, Sulejman ef. el Barouni. Otpratili su ga na kolodvor carsko-otomanski generalni konzul Resso ul. cf. bosanski reis ul. ulema Džemaludin ef. Čaušević.

Najnovije brzojavne vijesti.

Izveštaj njemačkog generalnog stožera.

K. B. Berlin, 4. januara.

Na svim ratištima nije se ništa značajno dogodilo.

Izveštaj turskog glavnog generalštaba.

K. B. Carigrad, 4. januara.

„Agence telegraphique Milli“ javlja:

Irakška fronta:

Svi su pokušaji neprijatelja iz Ali Gharbi dovući pomoć u Kut el-Amara osujećeni.

Kavkaska fronta:

Na lijevom krilu pješadijska i artiljerijska vatra. Inače ništa novoga.

Dardanelska fronta:

U noći od 2. na 3. januara izbacila je neprijateljska torpednjača nekoliko hitaca prema Arburnu. Kod Seddil-Bahra je naša artiljerija pucala do jutra na neprijateljske položaje i na logorišta izmegju Seddil-Bahra i Tekeburna. U noći je jedan krstaš kratko vrijeme bombardovao naše položaje, isto i na 3. januara, ali sve bez uspjeha. Naša je artiljerija sa dva hica pogodila krstaš. Poslije podne je neprijateljska artiljerija vatrom iznenada napala naše središte i lijevo krilo. Naši topovi su ušutkali neprijateljsku artiljeriju rezorili dijelove neprijateljskih šančeva i zakrčili put jednom transportu. Prije podne smo bombardovali luke u Seddil-Bahru i Takeburnu i prisilili dva transportna broda na uzmak. Vatra, koja je od našeg bombardovanja pojavila se u luci, trajala je čitav dan.

Ponosni ruski car.

K. B. Petrograd, 4. januara.

Za vrijeme je parade održao car govor višeznačnim redovima sv. Gjurgja:

Budite spokojni, ostati će sve onako, kako sam rekao u početku rata. Mira neće sve dotle biti, dokle i posljednjeg neprijatelja ne istjemo sa našeg zemljišta, i da ćemo zaključiti mir samo u potpunom sporazumu sa našim saveznicima s kojima smo vezani ne samo pisanim ugovorima nego i prijateljstvom i prolivanom krvi.

Put uapšenih konzula.

K. B. Paris, 4. januara.

„Havas“ javlja, da će u Solunu uapšeni

neprijateljski konzuli, koji se sad nalaze na putu za Marseille, biti sprovedeni na švicarsku granicu.

Grčka neće dalje trpiti povrjedu svoje neutralnosti.

K. B. Sofija, 4. januara.

Grčki je poslanik izjavio ministru predsjedniku Radoslavovu, da je Grčka energično protestovala protivu hapšenja bugarskog konzula i da neće više trpiti povrjedu svoje neutralnosti i nezavisnosti. Radoslavov je primio ovu izjavu sa zadovoljstvom i izjavio nadu, da će Grčka i Bugarska i dalje održati prijateljske odnose.

Uapšenje norveškog konzula u Solunu.

W. Berlin, 4. januara.

Dopisnik „Wolffvog“ ureda u Atini javlja: Francuski general Sarail je naredio, da se uhapsi norveški generalni konzul u Solunu.

Španjolska uzima pod zaštitu podanike centralnih vlasti.

Berlin, 4. januara.

„Vossische Zeitung“ javlja iz Sofije: Španjolski je konzul u Solunu primio privremeno pod zaštitu podanike centralnih vlasti.

Tursko-bugarsko prijateljstvo.

Jednoglasno primljen sporazum u Sofiji.

K. B. Sofija, 4. januara.

Sobranje je primilo tursko-bugarski sporazum jednoglasno i bez debate. Ministar je predsjednik Radoslavov izrazio je svoje tvrdo uvjerenje o tursko-bugarskom prijateljstvu. Poslije ovoga je Sobranje odloženo do 24. januara.

Vojna obvezatnost u Engleskoj osigurana.

K. B. London, 4. januara.

„Reuter“ ured javlja: Danas će se sastati parlament, pa će sutra Asquith protumačiti sa vezno sa referatom Lorda Derby-a osnove vlade. Rasprave o vojnoj obvezatnosti će valjda potrajati oko nedjelju dana. Sigurno je, da će skućena obvezatnost biti primljena sa velikom većinom. Jedno je sigurno, da se ovaj zakon ne će protezati i na Irsku. Držanje radnika ovisi o zaključcima radničke konferencije, koja će se održati u četvrtak. Misli se, da su umjereniji radnici pristaše skućene vojne obvezatnosti za trajanja rata.

Englezi nas cijene visoko.

K. B. Solun, 4. januara.

Engleske su vlasti objavile, da će svakome onome, koji je u stanju da prokaže bavljenje austro-ugarskih i njemačkih podvodnica u egejskom moru, izdati 50.000 franaka nagrade.

Petar Karagjorgjević u Solunu.

K. B. Solun, 4. januara.

Petar Karagjorgjević, koji je odsio u srpskom konzulatu, ne izlazi nikuda zbog tjelesne izmorenosti. On je, kako se govori, došao u Solun, da vodi nadzor nad reorganizacijom srpske vojske, koja u grupama od 200 do 400 ljudi dolazi iz Albanije u Solun.

Posjeta Petra Karagjorgjevića kod grčkog kralja odložena.

K. B. Solun, 4. januara.

Posjeta Petra Karagjorgjevića, kod kralja Konstantina zavisi potpuno od daljeg razvoja političkih i vojničkih događaja.

Kralj Nikola u Solunu?

K. B. Atena, 4. januara.

Ovdje se govori, da će crnogorski Kralj Nikola uskoro ovamo prispijeti.

Pašićeva demisija.

W. Geneva, 4. januara.

Lijonski „Noveliste“ saopštava u jednoj vijesti, da je srpski ministar predsjednik Pašić podnio ostavku cjelokupnog kabineta regentu prijestolonasljedniku, ali ostavka nije uvažena. Samo je ministar vojni ostao pri svojoj ostavci i njega će zamjeniti general Terzić.

„Information“ javlja, da je srpska vlada premjestila svoje sjedište u Solun.

Ostavka crnogorskog kabineta.

Cetinje, 4. januara.

Kabinet je podnio ostavku. Dosadašnjem ministru finansija Mijuškoviću povjeren je sastav novog kabineta.

Solun — sklonište srpske vlade.

K. B. Solun, 4. januara.

Prema saopštenjima ovdašnjih listova, Petar Karagjorgjević zadržati će se ovdje još neko vrijeme. Naregjeno je, da se za srpske činovnike sprema stanovi.

Francusko-engleska vladavina u Solunu.

K. B. Solun, 4. januara.

Engleske i francuske vojne vlasti produžuju i dalje, da hapse sumnjive ličnosti.

Crna Gora bez hrane.

K. B. Cetinje, 3. januara.

Zvanično je juče saopšteno: Snabdevanje Crne Gore životnim namirnicama postaje potpuno nemoguće, a položaj je svakim danom sve teži. Austro-ugarske podmornice dnevno napadaju na albanskoj obali sve jedrenjače i brodove koji dolaze. 29. decembra potopljena je kod Ulcinjá jedna crnogorska jedrilica napunjena životnim namirnicama, danas je pak potopljen kod Sv. Ivana Meduanskog jedan talijanski brod sa dvije hiljade tona životnih namirnica.

K. B. Cetinje, 3. januara.

Za vrijeme bombardovanja Drača po austro-ugarskoj flotili, upaljen je talijanski parobrod „Mudiel“, na kojem je bilo ukrcano 6000 tona životnih namirnica za Crnu Goru. Tovar je sav propao.

Beznagje Srba.

Venezia, 2. januara.

„Gazzeta di Venezia“ javlja iz Drača: Megju srpskim je vojnicima disciplina potpuno popustila. Saobraćaj nije još uregjen, a nijesu još odregjena mjesta, u koja treba da se smjeste pojedine komande. Srbi prodavaju svoje konje bud zašto, tako isto oružje i ostali ratni pribor. Oficiri su nemoćni, da ovome na put stanu. Teško je megju Srbe povratiti samopouzdanje i uzajamno držanje. U tome treba da pomognu pošiljke brašna, pirinča i drugih namirnica, koje Srbima svakog dana šalju sile četvornog sporazuma. Megjutim je svakog dana oko talijanskog konzulata okupljena gomila srpskih bjegunaca, koji izjavljuju, da nemaju više vjere, da će njihova otadžbina ponovo vaskrsnuti i energično zahtjevaju da ih se odpremi u Italiju. Sanitetsko je pitanje isto tako teško, pa se dnevno sve više šire zarazne bolesti.

Smještaj austro-ugarskih zarobljenika iz Srbije.

Lugano, 4. januara.
„Secolo“ javlja iz Rima: Do sada su iz Srbije svi austro-ugarski zarobljenici prevezeni na ostrvo Asinara, gdje je za prijem i smještaj ovog transporta učinjeno sve što treba.

„Ahilleion“ — srpska ratna bolnica.

Lugano, 4. januara.
„Giornale d' Italia“ javlja iz Atene, da su Englezi saopštili grčkoj vladi svoju odluku, da će posjesti „Ahilleion“ na Krfu u kome će otvoriti bolnicu za srpske ranjenike.

Petar Karagjorgjević ne ide u Atenu.

K. B. Rim, 4. januara.
„Giornale di Italia“ javlja iz Atene, da se Petar Karagjorgjević u opšte neće sastati sa grčkim kraljem Konstantinom.

Slike.

Vraćaju se, eno naši dolaze! Te sam rečnice cijelim putem slušao, od sela do sela. Kad ovako vraćeni iz „bežanije“ u selo dogje, sleti ga sve i mlado i staro.

Pripovijeda „zlo pa zlo“ — nigdje konaka, nigdje hljeba. A zašto su nas gonili. Kamo sreće, da smo kod kuće ostali. I počne propovjedati jade i patnje, koje su bjegunci proživljavali. Od vlasti svojih nikakve pomoći. Naši i njemački vojnici davali su im putem hljeba, da ne skapavaju od gladi.

Tragedije — na svakom koraku — na svakom licu. Proklinje se politika — koja je zemlju u nesreću i bijedu strovalila — i ujedno se jedina samo molitva sluša, da se rat svrši — da zemljom tom zavlada Austrija — da bude mir — da bude red i uobičajen život i rad.

Bio sam u Stepojevu. Na vratima kuće stoji naslonjen 12 godišnji dečko. Slabo obučen i bos. Ljubopitljivo i zaplašeno me gleda krupnim svojim crnim očima. Baka dala mu kruha — jede. Kraj njega sjedi na pragu 7 godišnji mu brat. Vidi mu se, od umora ne može dalje.

Pristupim k djeci — zapitam ih odakle dolaze. Iz „bežanije“ — gospodine. I počne pripovijedati. Na putu izgubili smo mater. Otac nam je u vojsci. Išli smo kuda su i ostali išli. Najednom smo zalutali i došli u arbanske gore. Tri dana u planinama — gdje ni puta, ni kuće, ni kućišta vidjeli nismo, lutali smo po čičoj zimi. Hranili smo se bundevama i što smo onako našli. Brat mi evo mali — plakao je uvijek od zime i od gladi. Kad već nikud dalje nismo mogli poći — onda sam kazao bratu svome — ajdemo natrag kući, ta i „oni nisu od kamena, ta i oni su od krvi i mesa“. I evo hvala Bogu — da smo tu — inače bi pomrli od zime i gladi. Začudio sam se tim riječima 12 godišnjeg dječaka — koga je život u mladosti njegovoj već tako kruto zahvatio pak ga zapitam, a tko vas je putio da bježite! Ta evo vidiš, gospodine, naša vlast, rekli nam, da ćete vi sve da zakoljete — koji kod kuće ostanu. Upropastio sam se gotovo nad ovakovom bezdušnom i kažnjivom odredbom koja je mnogo žrtava koštala — i koja je uzrok — da su mnogi na bijegu tom zahvatili klice raznim bolestima.

Došao sam u Grocku. Tjeraju srbske vojne zarobljenike. Seljaci. Upao mi u oči megju zarobljenicima jedan u 40-tim godinama — otvorenim svojim pogledom.

Zapitam ga odakle je. Iz Grocke gospodine. I počne pričati. Bio sam u turskom, bugarskom i evo sadanjem ratu. Sedam nas je braće bilo. Svaki je oženjen i svaki ima djece. Ja sam bio najstariji. Gospodine — sva mi braća pogiboše — ostadoše snahe sa nejakom djecom.

Brinuo sam za kućom — za djecom. Kad sam vidio — da je propalo i da naša vlast odkada su Karagjorgjevići na prijestojlu samo rat voditi hoće, predam se vašima, jer svima nam je rata dosta. Ratari smo — hoćemo da na zemlji

svojoj mirno radimo, daj samo Bože — da svrši — pa — da nas Austrija upravlja. Takove epizode svuda se ponavljaju, se vidi — da težak želi mira i kraj ovakog stanju, svi žele da Austrija dogje — da im v I zavladata će.

Dnevne vijesti.

Povratak u Beograd.

Posljednjih dana vratile su se u Beograd raznih krajeva zemlje ove uglednije ličnosti: Mihajlo Jovanović, predsjednik kasacionog suda, Marko Trifković i Mihajlo Ilić, ministari i narodni poslanici, Vladimir Torović, bivši ministar gragjevina, Aleksa Jovanović, državni savetnik u penziji, Jefta Stanić, profesor univerziteta, Dragutin Golevac, Aleksa Novaković, advokati, dr. Gjorgjević, ljekar željezničke direkcije. Vratili su se na svoja ognjišta i nekoliko uglednih trgovaca beogradskih, a kako saznajemo toku idućih dana vratiti će se u Beograd mnoge ličnosti, koje su u prošlosti Srbije igrali važnu ulogu. Beograd se, — pored siromašnog i siromašnog, — njegov red stanovništva, počinje da popunjava svojom inteligencijom i imućnijim staležom.

Plemeniti darovi.

Kod carsko i kraljevskog zapovjedništva za grad Beograd položeni su slijedeći darovi:

Društvu za zaštitu matera 100 dinara od gospoje Bajlon; za siromahe grada Beograda 20 dinara od gospoje Mileve Marinović i konačno za bolnicu za beogradsku djecu od gospoje Savke Krušević vlasnice gostionice „Mali Vojnik“ 10 kruna.

BRAĆA KLEINOSCHEG

:: C. I KR. DVORSKI DOBAVLJAČI ::

VELETRGOVCI VINOM, ŠAMPANJEROM,
TE POSJEDNICI VELIKIH VINOGRADA

GÖSTING KOD GRAZ-A.

PREPORUČUJE SVOJ ŠAMPANJER,

:: MARKA: ::

Kleinoscheg Goldmarke

Kleinoscheg Derby sec.

I SVOJE BOGATO STOVARIŠTE ODLIČNIH

VINA U BOCAMA.

Mali oglasnik.

Dobra kuharica,

Za policajni prezidium (časnička menaža) traži se odmah javiti se u knez Lazarevoj ulici.

Pisaći astal,

(Jerry Patent), i Registrator na prodaju, upitati kod oberkelnera u Grand Hotelu.

Max Jos. Strahović,

Profesor za njemački, francuski, ruski i srpski jezik i literaturu. Drži posebne kurseve iz kouverzacije i trgovačke korespondencije. Kosmajaska nlica 52. Varoš-Kapija. Beograd.

Nestali.

Mojim prijateljima.

Moja kći Mica Pavićević, stara 21 godinu, bila je prilikom evakuacije u Požarevcu kao nastavnica ženske radničke škole.

Po mome saznanju vigjena je u Cupriji i Kraljevu.

Molim prijatelje da mi odmah jave, ako su je negdje videli.

Luka Pavićević, predsjednik beogradske opštine.

Tražim,

Moju ženu Persu Milanović, i djecu Dimitrija i Milana, koji su nestali septembra meseca, prilikom evakuacije Beograda. Svakoga pak molim, ko ma šta o njima zna, da mi javi. Unaprijed blagodaran sam.

Dragutin Milanović, Pančićeva ulica br. 11. Beograd.

Berthold Goldstein

BEOGRAD, Simina ulica 16

koji po naročitom odobrenju c. i kr. vlasti otvorio u Beogradu

izvoznju i uvoznju trgovinu

preporučuje za sada svoje usluge za uvoz

životnih namirnica i konsumnih artikala

sviju vrsta. Docije će početi rad i sa izvozom. Za sada treba brzojave i pisma upućivati na adresu

Berthold Goldstein, Zemun

Oglašujte u „Beogradskim Novinama“.

CARO I JELLINEK DR. S. O. JAMSTVOM

Beč I., Deutschmeisterplatz 4.

rodužnice: Bodenbach, Budapest, Halbstadt i Trst

preuzimaju prevoze sviju vrsti u balkanske države.

Upute badava.